

# SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-egylet” közlönye.

H. 524

## Szerkesztői szállítás:

Szentgyörgy-utca 1092 sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

## Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, (Erzsébet tér, 9. sz.) Bécsben: Haaseenstein és Vogler (Neu-Markt 14. sz.).

## Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész iven.

## ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre . . . . . 3 ft  
Negyedévre . . . . . 1 „ 50 kr.

## Előfizetési felhívás

a

## „Székely Hirlap”

IV. évi folyamára.

## Előfizetési díj:

Egészévre . (Jan.—dec.) 6 frt o. é.  
Félévre . . . (Jan.—jun.) 3 „  
Évnyegyedre (Jan.—márcz.) 1 „ 50kr.

A „Jogász-egylet” tagjainak azonban egész évre jövőben is csak 4 frtéért.

Félévre . . . 2 „ o. é. fog megküldetni.

Dobolyi Sándor,

felelős szerkesztő.

Az előfizetési pénzek legcélszerűbben postai utalvánnyal s a „Székely Hirlap” kiadó-hivatalának Maros-Vásárhelyre küldendők be.  
Wittich J. könyvkereskedése, lapkiadó.

## A jogász-egylet rovata.

A helyi jogász-egylet igazgató-választmánya, mult deczember hó 21-kén b. Apór Károly elnökle alatt ülést tartván, azon a jegyzőkönyvek hitelesítése után, Bodolla János, mint a „Székely Hirlap” 1872-ik év kiadójával és szerkesztőjével leendő megállapodás végett kiküldött ötös bizottság elnöke, jelentést tesz nevezett bizottságnak eljárásáról, mely lapkiadójaul a Wittich J. cézget fogadta el, szerkesztőül pedig D. Sándort kérte fel. Az igazgató-választmány a szerződési pontozatokat magáévá tévén, ezekhez képest határozta megküldetni a szerződést mind a kiadóval, mind a szerkesztővel.

A kiadónak 500 ft előleg utalványoztatott, az egyleti pénztárból.

Ajtai Mihály pénztárnok megbízott, hogy ugyanazon szaklapokat, melyekre tavaly előfizetett, ez évre is rendelje meg.

A közelebbi nagygyűlés és választmányi ülések hitelesített jegyzőkönyveinek külön kinyomatása feleslegesnek találtatott, miután e gyűlések lefolytának ismertetései a „Sz. Hirlap”-ban már megjelentek.

Elnök és titkár megbizattak, hogy midőn gr. Teleki Sámuelnek a szaklapok mult évbeni járatásáért az egylet nevében köszönetüket nyilvánítanak, egyúttal azoknak jövőbeni járatása iránti rendelkezésre is hívják fel nevezett gróft, nemkülönben arra, hogy az egylet részére feljárnított szállást, míg emez külön helyiségre szert tehetne, továbbra is a jogász-egylet rendelkezésére bocsátani sziveskedjék.

Végül még Theodorutz Lázárnak az egylet érdekében teljesített járkálásaiért 15 frt utalványoztatván, ezzel a gyűlést bezárta.

Közi: Dr. Soos Kálmán  
egyleti titkár.

## M.-Vásárhely, január 1.

Multa ferunt anni venientes commoda secum;  
Multa recedentes adimunt.

Horac. Ars. poét.

Negyedik Henrik francia király uralkodása kirekesztőleg oda volt irányulva, hogy birodalma „benn csendes, kifelé félelmes” legyen. Tranquille au dedans, redoutable au dehors; miként ezt a nagy király anyanyelvén szokta volt mondani.

A világgönyvből, a történelemből, olvassuk, minő kifárasztatlan jóakarattal, kitartó és megfontoló bölcseséggel igyekezett IV. Henrik a meghasonlás magvát gyökeréből kiirtani; s mélyen érezve, hogy egy ily nagyszerű vállalatnál semmit se szabad kockáztatni, s hogy ezt csak a siker igazolhatja, mindég és mindenütt az emberi szeretet szelid fegyverével munkált. Egy ily nemes eljárás kiérdemelt eredménye, jutalma lett aztán a politikai pártok megnyerése, s a vallásos boldogító türelemnek a Nantesi edictum általi megalapítása, benn az országban általános jólét és csend, az országon kívül imponáló, hogy ne mondjuk: félelmes tekintély. 15 évi zavartalan béke koszoruzta Frankhon bölcs igazgattatását, s IV. Henrik uralkodása, mely mint a nap, világított is, melegített is, fénypont leendő örökre Frankhon történelmében.

A legközelebből letűnt pár év azon boldogító igazságról győz meg minket, hogy az osztrák-magyar birodalom kormányzási rendszere a IV. Henrik-féle boldogító kormányzási útra lett terelve. Az uralkodó Felségnek azon magasztos eljárása, mely szerint „a birodalom minden népfaját” kiengesztelni, megnyerni lelkesen igyekezett, elvitázhatatlan bizonyosságot tesz arról, hogy ő Felsége, midőn egyfelől a földi események által IV. Henrik nemes és boldogító uralkodási rendszerében adott utasítást teljes készséggel elfogadja, másfelől azon égi igazságot se ignorálja, mely szerint a naprendszerben trónoló nap a körülte forgó Planétákat azon hatalmas erő által tartja fenn összhangzó helyzetökben, melylyel azokat magához vonza.

Ez a „hatalmas erő” pedig az uralkodási rendszerben ép az a szeretet, mely oly szépen, oly nemesen van tolmácsolva a dec. 28-iki megnyitó beszéd ezen passzusában: „Lelkesítve azon óhajtól, hogy a birodalom minden népfaját a közös alkotmányos életben való sikeres részvételre bevonjam, ismételve kijelentettem készségemet, hogy minden érvényesült igényt jó akarattal megvizsgálják és hajlandóságot, hogy a reichsrath helyesléssel, az államegységgel megegyeztetendő legszélsőbb engedményeket megadjam, de nem voltam képes a belbékét helyreállítani.”

Ő Felségének az uralkodónak e szép szavakban is nyilvánított szeretete minden népfaját a birodalomnak, magasztos érielmezése a bécsi várak udvarán levő emlékoszlopon olvasható föliratnak: Amorem meum, populus meus.

Hogy némely népfajok a kibékülésre, alkotmányoszerű összolvadásra előzékenyen nyújtott becses alkalmat, tulfeszített követelésök által megbiúsíták, azon kártékony eljárás csakis az azt okozóknak feltudható.

És már ez az — erkölcsileg eléggé nem értékesíthető — alkalom az, melyet a mult év magával vitt; és mi szívünk mélyéből fájlaljuk azt. Hogy mit hoz e tekintetben az újév? azt a gondviselés Caliginosa premit nocte.

Van egy becses hozománya az újévnek, melyet a letelt esztendőből vett át, a — béke. Áldott legyen az év emléke, mely ezt megtartotta; áldott legyen az év, mely ezt átvette, szeplőtlenül fentartandó boldogítására az összes birodalomnak, melynek kormányzati rendszerét az elhalt év, szülőttjének, a jövőnek, nemesebb collaudatoriummal, mint a béke, nem adhatta át; s az az államférfi, kinek az annyiszor fenyegetett béke fentartásában legnagyobb része, kitörölhetlen betűkkel írta be nevét a világgönyvbe. Ő a jelenkor Sullyjévé nőtte ki magát. Non ultima laus.

1871 végnapjai újabb bizonyítványul szolgálnak azon igazság támogatására, hogy: egy valódi nagy államférfiban három főtulajdon kívántatik: történelem-ismeret, classica litteratúraban nagy jártaság és vallásosság. Bármelyik tulajdon hiánya, bizonyos nyomorekságot idéz elő. Frankhon jelenlegi kormányzójában, legközelebbi tettei után ítélve, vallásosság hiánya mutatkozik; különben az ismeretes kivégeztetéseket, Frankhon erkölcsi érdekében, meg nem engedte volna. Thiers, ki a francia forradalmat oly szépen és részletezve leírta; a ki a Girondistáknak 1793. október 31-én történt kivégeztetésüket oly szívrehatólag írja s jól tudja, hogy azon kivégeztetés által „Frankhon, mint a Shakespeare Opheliája, saját koszoruja legszebb virágait tépte le fejeéről s dobta lábaihoz a — vérbe”; Thiers megengedte, hogy a fiatal genialis Rossel kivégeztessék, s ezáltal Frankhon ismét egy szép virágszálat dobja a vérbe. Az a fogás, hogy a megkegyelmezhetési jogot másokra ruhaztatta át, az Thierst, ki jól tudta, hogy a nemzetgyűlés minő elemekből áll, legkevésbé se menti. Egy 27 éves ifjut, egyetlen botlásáért, bárminő nagy lett legyen is az, halálra ítélni, nem történhetik az újabb művelt kor humanus kíváncsai szerint. Ma már a büntető törvények terén azon nézet se járja, melyet Benjamin Constant a francia követ-kamarában ezelőtt 50 évvel pronunciált, mintha a büntető törvényt úgy kellene szerkeszteni, hogy: ne csak megbüntesse a bűntényt, hanem meg is akadályozza azt. Időnkben az a salutaris eszme vitta ki erkölcsi felsőségét, hogy: a büntető törvények főfeladata a javítás, s azt a ki legelőbb botlott, fel kell emelni, miután igaz az, hogy: „a ki elesett és felkelt, erősebb annál, mint a ki soha el nem esett.”

1871 Franciaország irányában arról tanuskodik, hogy Frankhon népe még nem fel-dett és nem tanult eleget.

1871 a kebli jogász-egyletre nézve is megszerezte és hátra hagyta azt a bölcseséget, melynek alapján értheti és érezheti, hogy 1872-ben több tevékenységet kell kifejtenie azon a téren, mely számára oly nemesen ajánlkozik. A törvényhozás könnyítésére anyagot szolgáltatni, előmunkát készíteni, ezen felette szorgos közreműködésre hívja fel a kebli jogász-egyletet saját destinatioja.

Mi hisszük és pro virili portione eszközöndjük is, hogy: 1872 a kebli jogász-egylet értel-

mes és lelkiismeretes munkássága által a jogi téren „multa comoda ferat.”

Dobolyi Sándor.

Maros-Vásárhelyt, 1872 január hó 1-én.

A lefolyt 1871-ik év utolsó napján délelőtt 11 órakor, egybegyűlve láttuk a maros-vásárhelyi e. f. királyi törvényszék és járásbíróságok tagjait.

Nemes Marosszék volt törvényszéke által eddig használt épületnek ülési termében Dr. Damokos Antal igazságügyminiszteri biztos előtt, teljes ülésben, történt a szabály szerint előírt eskünek letétele.

Nevezett miniszteri biztos ur rövid velős férfias erőlyel előadott beszédében főleglité megbízatását, melegen üdvözlé az újan kinevezett bírákat, és midőn igen helyes hangnnyomattal megjegyezte, hogy a bírónak magatartását, kötelezettségét és feladatát a törvény szabatosan körülírja; biztos reményét fejezte ki, hogy az egyes tagok átvétve feladatuk fontosságát, hazánk jóllétét önzés nélkül biztosítani fogják, valamint az ország ugy a kormány által irányukban táplált bizalomnak teljesen megfelelő fognak.

Miután a bírák esküje elhangzott, dr. Damokos Antal, mint törvényszéki elnök hasonlólag elmondotta a rendszerint előírt esküt és így:

teljes szívünkkel kívánhatjuk az előttünk jól ismert tehetséges bírák működéséhez a legjobb sikert.

Körülhordva szemünket a komolyan esküvő testület tagjain, eszünkbe jutott, hogy a szabad népek, tulajdon el terejük által működnek és erkölcsi kifejlésük intézményeiknek helyes rendezésétől függ; ezek arányban vesztenek vagy nyernek, a lelkiethetség irányá szerint és így nincs mitől félnünk, értékük mérőjét keblükben hordozzák.

Ezen gondolat és az előttünk állott férfiak határozott alakja, vidám hangulatba hoztak minket, biztos remény és szilárd bizalommal távoztunk az egymást örömmel üdvözlők sorából. — Láttunk ugyan a rokonszenves alakok között egy pár olyan személyt, kiknek arczatán mulékony homály derengett, azonban ezeknél is a komoly megfontolás később visszatérítendő egy rendezett öntudat vidám nyugalmát, és életeleven munkás szellem cserélendő föl az elégedetlenség kellemetlen érzelmét.

Másnap újv kezdetevel a törvényszék tagjai testületileg mentek el derék elnökükhöz, hogy szerencseki-vánatukat megvinnék. Itt Hildebrand József szép szavakkal tolmácsolta a közös érzellem üdvözlését és lelkesen éltetve a király ő felségét, az elnök is őszinte indulattal és közszeretettel üdvözlöve volt.

Adja isten, hogy szép egyvterítés, lankadást nem ösmerő munkásság az új testületet kitűzött céljához vezesse, hisz ugyis már rég énekli Vörösmartink hogy:

„Gyűléstünk mint török, tatár

Bánkodtunk mint puszta vár.”

Szóljunk már így is:

„A gyűléstnél jobb a tett,

Kezdjünk egy újabb életet.”

H. .i.

## TÁRCZA.

### A touloni Bagnó.

Közl: Lukátsffy Aurél.

„Van szerencsém értesíteni önt, miszerint ő felsége a francia király elhatározta, hogy a gálya-flottákat ismét helyreállítandja s ezekhez mérve a gálya-rabok számát is szaporítani fogja, ő felsége reméli, hogy ön ehhez segédkeztet nyújtva, a hatásköre alatt álló törvényszékeket oda-utastilja miszerint a vádlottak nagy részét, semmi tekintettel bűnösségükre gályára fogják ítélni.”

Azt lehet gondolni, hogy a kerületi főnökökhöz, csak is valamelyik barbar keleti satrapá vagy scheik küldhetett ily körrendeletet, ki irtó háborút akar indítani a gyaurok ellen. Pedig nem úgy van. E rendelet szerzője a legkeresztényebb fejedelem egyik nagy ministere volt Colbert a francia marina alapítója; tévé ezt azon időben, midőn Frank-honban Racine és Bossuet, Moliere és Corneille uralkodtak a szellemi világban, s midőn ezen ország népek eszménye volt az emberi művelődés és tökéletesedésben. A francia törvényszékek itől bírái udor és megvetéssel lökték félre ezen rendeletet, de voltak köztök féltlenek és kegyetlen természetűek, kikben nem volt meg az erkölcsi méltóság, mi egy ítélő bírónak meg kell, hogy legyen, mint ezt a bordeauxi intendáns felelete tanusítja.

„Örömmel küldenénk többeket is gályára, azonban nem mindég sikerül a bírákra befolyással lenni az ítélet hozatalnál.”

Természetesen a gonosztevők hiányában más módhoz nyultak, a naplopókat házállokat és koldusokat összefogták s elhurcolva a bagnóra életfogytiglan oda lánczoltak az evező rudakhoz. Mi büntények lehettek ezeknek? épen semmi; földhöz ragadt szegények valának, ezért lankoltak. Nyomorult életük valaezeknek; szerencsésekre, nem sokáig hordozták sorsukat, a halál megszabadítá onnan pár év alatt.

Mily irtózás fog el, ha ezen szerencsétlenek sorsáról, nyomoráról olvasunk, és korunkra gondolva, elégtlenül kiáltunk fel, „hála az égnek, a mi időnk, az emberiség és igazság ideje.”

### A városi képviselőt közgyűlése 1871. évi december hó 20-án.\*)

Elnök Antal Ferencz h. főbíró, jegyző Lázár B. Tagok a szokottnál nagyobb számmal jelentek meg, kivált a polgárrendiek.

A mult gyűlés jegyzőkönyve észrevétel nélkül hiteltelítették, s néhány országos törvény hirdették ki.

H. rendőrfőnök Szarvadi L. olvassa javaslatát a közutczáknak jövőbeni tisztán tartása iránt. 5 állandó uteza-seprőnek beállítását ajánlja 200 frt évi fizetéssel és 2 szeméthordó felvételét ezer-ezer frt kikialtási-ár mellett. Ezek folytonosan foglalkoznának; heti és országos vásárok után czellengők is alkalmaztatnának mérsékelt díjjal a seprők mellé. Az ingyen fuvarozás helyett is díjjal ellátott szekeresek alkalmazását javasolja. Az utezatisztítás ily módon összesen 3400 frtba kerülne évenként a kövezet-vám terhére.

Szöllősi S. pártolja az indítványt, Petelei I. a czellengők ellen tesz kifogást. Ajtai Mihály sem óhajtja a czellengők meghatározását egyre bízni, mert az urfi czellengőket, a kártás, dorbézolókat nem küldöné ki seprőni, hanem a szegény napszámosokat, s ezáltal elidegenülne a munkásnép Vásárhelyről. Árlejtés mellett 5 utcatisztító felvételét ajánlja 4—400 frttal, s ez gondoskodnék mindennemű takarításról. Bodolla János meg van győződve mindenkinek jóakarattól a város tisztán tartása iránt, s tiszteli indítványozót is, ki saját felfogása szerint indul. Szóló azonban szükségesnek tartja más szomszéd városoknak e tárgybani eljárását tanulmányozni, a fővárosban sincsenek eziránt tisztában. A téli hónapokban ugys hóval, jéggel borítják az utcákat, ez alatt utánna járhatni, hogy micsoda eljárási módzatok vannak szokásban más közeli nagy városokban az utcák tisztántartása s a szemét eltakarítása iránt. Indítványozza ennél fogva ezeknek megkérdezését, s a nyert felvilágosítások tanulmányozása alapján betérjesztését egy újabb javaslatnak. — Kovács Samu szerint mindenütt állandó seprők tisztítanak, a czellengőket pedig nincs jog kényszer munkára szorítani. A javaslatot, mint más városok kipurált gyakorlatát pártolja, csak hogy czellengők helyett napszámosokat kíván alkalmaztatni. Dobolyi S. és Jenői Albert helyeslések közt pártolják a Bodolla indítványát. — Szöllősi szegénynek tartja, hogy Vásárhely, hol annyi tudós ember van, tanácsot kérjen. (Zaj. Halljuk!) Pesten, Bécsben is ez a mód divatozik, mit a h. rendőrfőnök ajánlt. A tudakozódás nem fér össze a város méltóságával. — Dobolyi S. Hol jogról volt szó, ott nem kértünk tanácsot, ott előljártunk, a szemétre nézve azonban nem versenyezek előttem szólóval, mert ahhoz nem értek. Mi tanulmányozni akarunk, tehát ne gátolja ezt meg senki, a ki tudja, az hallgasson. — Antal Ferencz: itt csak a gyakorlati kivételről van szó, az elhalasztásban nincs kár, ha meghallgatunk más városokat, annál biztosabban határozunk. — Farkas Elek: Itt kiadásról, ezerekről levén szó, míg nem ad valaki felvilágosítást, addig nem tud megnyugodni.

Elnök felhívja képviselőket, hogy a kik nem akar-

\*) A városi közügyek és gyűlésezések ismertetését jelen számmal újból megkezdí s ezután megszakadás nélkül folytatja a sorok írója, mer a szerkesztőség körüli változás folytán többé nem forog fen azon ok, mely miatt a tudósításokat meg kellett tagadni, t. i. tartani, hogy a rovat alatti közleményekbe megbízhatlan kezek által az igazsággal és tényekkel ellenkező változtatások csusztasanak be.

Azt tartjuk, korai ezen önbizalom, a gálya-rabság még nincs teljesen eltörölve. Meghívom önököt egy kirándulásra járjuk a touloni Bagnót.

Gályák nincsenek ugyan már, de gálya-rabok vannak, a gályákat sem a humanitás törölte el, hanem a gőz, ha Colbert ismerte volna a gőz hatalmát, összetörí a rabok lánczát, s a szerencsétlen teremtményeket futni engedí.

A mi időnkben gálya-rabok, hogy csakugyan léteznek azt bizonyítja Toulon várossa. A nyomor és elvéte-mültség ezen irtózatoss helye a második császárság korában egyik nevezetessége vala a mivelttségben oly magasra emelkedett Frankhonnak, az a sötét pont ott a tenger parton ugy állott, mint egy behantolt sötét sirhalom, melyen tarka színű virágok díszlenek.

Ha egy vesztőhely, melyen kisenved egy nyomorult teremnyét a kegyetlen és rossz izlésű embernek idegeire kellemesen tudhatni, bizonyosan a Bagnó élvezetet nyújt az ily jellemnek, mert ez egy minden nemesebb érzéket nélkülöző eszköze a bírói végrehajtásnak.

Ha a touloni quaisen le's fel járkálunk s némi figyelemmel kísérjük a hajók érkezését vagy indulását, egyszer csak egy különös alakú nehézkés bárkát pillantunk meg. E jármű, ha a part közelében ér iszonyatot és rettegést támaszt bennünk. Az evezők mellett a szerencsétlen fegyenczek tűnnek fel, kik félig meztelenül félig kirívó veres vagy sárga színű durva pokrócz-öltönyben vannak oda lánczolva.

Rendszerént életfogytiglani kényszer munkára ítélt bűnösök ezek s ugy tekintve őket, a mint én, még vagyok győződve, hogy kiben egy parányi szikrája létezik a nemesebb érzéseknek bizonyára szíve összeszorul azon benyomás alatt, melyet ezek tesznek a szemlélőre, annál is inkább, mert az ellentét a fegyenczek állapota és a touloni nép jólléte közt igen nagy.

E benyomás nem marad el attól, ki arra szánta magát, hogy a Bagnót meglátogassa. Délután két órakor rendesen megnyitják az arsenál kapuit, ilyenkor aztán megengedik az idegennek, hogy meglátogassa a fortelem és nyomor e helyét. Természetesen biztos vezető nélkül nem bocsátanak be senkit, de nekem ajánló leveleim voltak az intendáns-hoz, s ez annyira előzékeny volt, hogy semmi nehézséggel nem találkoztam.

ják a kérdést elnapolni, álljanak fel. — (Senki sem állt fel.) Bodolla indítványa tehát elfogadtatott.

A jégvágatásról való gondoskodás, s a tisztítás érdekében szükséges intézkedések addig is a rendőrfőnökre bízattak. — Kovács Áron szólalt meg fel e tárgybán ő nem óhajtván az elnapolást ad graecas calendas halasztani, indítványára a rendőrfőnök, Szében, Brassó és Kolozsvár felvilágosításait és saját véleményét január 10-ig köteleztetik betérjesztelni.

Ugyancsak h. rendőrfőnök Szarvadi olvassa javaslatát az éjjeli örködés czélszerűbb berendezése iránt, mely szerint a város belterülete 40 tizedre osztatnék fel két-két örrrel. Így megszülemlenék a vagyou biztonság s helyreállana a megingott rend. Az órákialtások elhagyásával, a veszélyről sippal értesítnék egymást. Ilyszerű éji örködés egy-egy örnek adandó 40 frt fizetéssel évenként 3400 frtba kerülne.

Az indítványhoz többen pártolólág szólottak, s az elvben el is fogadtatott, de Bodolla János indítványára egy öttagu bizottságnak adott ki az ajánlottól czélszerűbb örrjáratú hálózat megállapítása végett. Az új örrjárási rendszernek új évben leendő életbeléptetésére a tanács felhatalmaztatott.

A városgazda jelentése a honvédlaktanyánál zabló-vállanak készítettése iránt, áttétetett a tanács-hoz saját hatáskörébeni intézkedés végett.

Kir. törvényszéki elnök Damokos Antal átiratilag értesíti a képviselőt, hogy a városi járásbíróság részére a Teleki-háznál felajánlott helyiséget nem fogadjja el. Továbbá a bírósági foglyoknak a közigazgatási börtönökben maradhatását kéri ápril 24-ig, s végül köszönetet mond a járásbírószági helyiség teljes és rendes bebutorozásának felajánlásaért. A képviselőt visszairást határozott, melyben a fölvetett járásbírószági szállás tudatására kéri fel, s egyszersmind értesítettik arról is, hogy a börtön helyiségekre nézve a korábbi határozat tartatott fen, (t. i. nincs nélkülözhető és áthatható fogda) és hogy a városi képrisselet a járásbírói hivatalnak rendes és teljes felszerelésére nem vállalkozott, s azt nem is képes tenni, hanem az átadni ígért felesleges butorabokat most is kész átengedni, s annak számbavételére s lajstrom melletti átadására egy közegét nevezte ki.

Tárgyalás alá kerül az 1872-ik évi költségvetési előirányzat, melyből kiemeljük, hogy a 3 utóbbi év közlépe szerint az 1872-ik évre előirányzott bevétel tenne: 89,256 ft 83 krt, az összes kiadás pedig 89,754 frtot, s így hiány mutatkozik 497 frt; a mi azonban a 72-ik évre átménő legalább is 5—600 frt pénztári felesleg által tökéletesen fedezve van.

Az életbeléptetendő új örködési rendszer többé kerülend ugyan, mint mennyi évégből főlve van, de azért deficit még sem fog keletkezni, s a mutakozó hiányt csakis leszólagos, miután mindennemű lehető kiadás felvételét a költségvetésbe, sőt több költség-előirányzat nem is fog kifolyni a városi pénztárból, ellenben a bevételek mindenütt a minimumban vannak felvéve, s így a jövő év költségeinek teljes fedezése biztosan remélhető.

Érdekesnek tartjuk kiemelni azt is, hogy a városi tisztikar fizetése a drágasági pótlékkal együtt az 1871-dik évben 23,655 frtba került; az 1872-ik évben pedig daczára, hogy a fizetések fölemeltettek, a létszám apasztása folytán csak 23,360 frt leend, s így 300 frttal kevesebb, mint a megelőző évben. Ezen előterjesztést a képviselőtestület zajos éljenzéssel és tapsal fogadta.

Az előterjesztett költségvetési előirányzat elfogad-

A bagnot kikötő övedzi, s a partokon díszes paloták, gyarak emelkednek téres piacokkal fegyver és tengerészeti szertárral ellátva, melyek gazdagságot fényt és finom izlést tanusítanak. Maga a fegyintezet három öles-nél magasabb tömör falakkal van körözve, vagy inkább elzárvá, melyek egyuttal a fegyenczek világának határát képezik.

Ezek közepén van egy sötét rideg épület, mely ugy emelkedik ki a többi pompás épületek közül, mint egy rejtélyes mysterium a világosságából.

Ez a bagno Frankhon szegényfoltja.

Egyik részével belenyulik a tengerbe és a száraz-földdel csakis egy keskeny szárazföld-nyelvvel van ösz-szekötve, ezen szorosra három széles ágyú öble irányul, s hogy ha valamelyik fegyencnek kedve lenne a szabaddulásra s megkísértené a menekülést: ezekkel egy-egy egész kartács-eső hull reá.

Nappal a fegyenczek az arsenálban vannak ne-héz munkájukkal elfoglaltva, mindenfélől a lánczok iszonyatos csörgése hallszik, s bármerre fordulunk, pillantásunk olyan ember-tömegekre esik, kik a szemérmetlen-ség vagy buta erkölcselenség bályegét viselik magukon.

Dante poklában az elvetemültek serege nem különb ezeknél.

S én azon véleményben vagyok, hogy vannak köztük, kiket az erkölcsi megaláztatás sujtott le annyira, hogy minden szellemiséget levettek, ennek valószínűleg így kell lenni, de én állatias szenvedélynél egyebet rajtok nem láttam.

Egy része oly ostobán, mint egy barom, maga elé tekintet, míg mások kevélytartásuk által némi tekintet kívántak maguknak szerezni, s talán kinevettem volna — ha nem sajnálom — őket, midőn oly megvetőleg pillantottak reánk.

A szemérem, az erkölcs e környezetben egészen kihalt és az emberiség nem minden nemesebb tulajdonának ilyen élet között multhatatlan el kell vesznie.

(Vége köv.)

tatott, s a belügyminiszteriumhoz felküldetni határozottatott.

A városok közigazgatási költségeinek joggal igényelt megtérítési aránya a kormány által még megállapítva nem lévén, ez iránt felirat s az országgyűléshez kérvény fog inéztenni. Az árvaügyek elintézésének átvétele ezen költségmegtérítési igényt még alaposabbá és sürgősebbé tette.

Bodolla János indítványára a képviselőt azt is kimondotta, hogy a város jövőre senkinek semminemű remunarátiót nem fog szolgáltatni, s ilyen igények miatt ok nélkül többé senki ne is fájadjon.

A legközelebbi tanácskozás határideje 1871 decemb. 28-án d. u. 3 órára állapítván meg, a gyűlés szétoszlott.

### Bizalmas felkérés.

Orunkat üti szagja most is a Maroszéknben divó azon szokásnak, melyszerint: 3—4 Coriphaeus az 1867—1871 közös alkotmányos Cylus alatt kizáró hatalommal octroyálták a nemes szék nyakába választási Combinatiókat, mely kizárólagos eljárásnak kára akármennyi volt és van, mint szokott minden protectionális rendszernek.

Az ily eredményt meggazdálkodni kívánólag tisztelettel felkérjük a most hallgatással mellőzött egyéneket, hogy: az olyan zártkörű combianatiókkal hagyjanak fel, hanem hívjanak fel mentől számosabb tagból álló értekezletet, és ne kívánják újból egyedárusilag gyakorolni azon jogot, mely minden bizottmányi taggal közös, Maros-Vásárhelyt, január 1-én 1872.

Marosszéki bizottmányi több tag.

## Helyi dolgok.

— (Boldog új évet kívánunk) tisztelt olvasóinknak, kiknek a „Sz. H.” jelen számától kezdve a helyi dolgokat regisztrálni alkalmunk és szerencsénk lesz.

— (Kinevezések.) A m.-vásárhelyi kir. főügyészhez főügyészi helyettesé: Székely József; alügyészekké pedig a helyi kir. törvényszék mellé: Nemes Sámuel és Lukátsfy Aurél nevezettek ki.

(Ösztendő elutánján) az itteni nagyobb hitfelekezetek imaházai zsufolóság megteltek buzgalkodással. Templomozás után a piaci anyagi-fárasokból képződött hosszú sátor lón a bucsujárások színhelyévé, melyet annyira előzönlött a népár, hogy alig lehetett köztük tovább hatolgtatni. Mindenki sietett a hozzátartozó kisdedeknek az újévi áruk tarka tömkelegéből valamit kiválasztani, mert azon ártatlan anyagi öröm, mi a kisdedeket ezeknek látása és bírása folytán új év reggelén eltölti, a szülők és a család felnőtteiben is valódi gyönyörrelvezetést kelt föl.

— (A csere-erdő) a városi öl fák árverezése december 29 és 30 dik napjaim tartatott meg. Utóbbin ugy halljuk elég jutányosan lehetett a favásárt megejteni. A helyi reformált egyház ölfaira nézve pedig a bodoni erdőn kezdett el az árverezés, mely még ma is tart.

— (A megnyílt helybeli polgári iskolába) a növendékek nyilvános felvétele s esetleg megvizsgálása még ma és holnap délelőtt 10—12 óra között tartani fog a Kovács Áron ev. ref. lelkész elnöklése alatt álló iskolaszéki bizottság által a sz.-györgy-utczabeli gr. Teleki Domokos-féle ház emeletén, hol eddig a városi törvényszék volt elhelyezve. Egyszerre két osztály nyitattván meg, a polgári iskola első osztályába csak azon növendékek vétettek fel, kik valamely nép- vagy elemi iskola első négy évi folyamát, — a polgári iskola második osztályába pedig azok, kik legalább az első gymnasiális osztályt, hitteles bizonyítvánnyal kimutathatólag jó, sikerrel elvégezték. Ezen a korszerű igényeknek minden tekintetben megfelelőleg berendezett polgári iskolának népes látogatattását nemcsak azon okból hiszszük szilárdul, mert két első osztálynak kihalgatására a városi tanköteles (azaz a 15-dik éven alól) gyermekek országos törvény által kötelezvék, s nemcsak mert a helybeli szülők gyermekei tandíjt nem fizetnek, sőt a felette szegény gyermekekkel tankönyveket és tanszereket is díj nélkül ad az iskolaszék, mi minden esetre nagy előny az itteni tanulásra nézve: hanem mert ezen polgári iskolában a tanítás célját, a nevelőeknek oly irányu kizépezetése képezi, mi az iparos és kereskedelmi polgárosztály különleges érdekeinek kiválólag megfelel, és mert a tanításra és tanulásra való szigorú felügyeletet és folytonos ellenőrködést a városi iskolaszék gyakorolja, mely városunkban a közoktatásügynek czelszerű tevékenységet és sikerteljes buzgalmat fejtett ki, hogy ez már magában véve is elég biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a vásárhelyi polgári iskola kitűzött feladatát fényesen meg fogja oldani. A további tudnivalók az iskolaszék által készített, s a tanács által a városn széthoroztatott hirdetményben foglalvák.

— (Születések és halálozások a r. katholik.-nál.) Népeségre nézve a helvéthitűek után következő r. katolikuskok népmozgalmi adatait is ideiglatjuk. Született az 1871 dik évben 159 (1870-ben csak 141: emelkedés 18), ezekből fiu 84, leány 75. Meghalt összesen 157 egyén, házasságra lépett 41 pár.

— (A polgári iskolába) a jelentkező növendékeket felvő és esetleg megvizsgáló iskolaszéki bizottság tegnap délelőtt csakugyan tettleg is megkezdő működését. Ezen bizottság Kovács Áron iskolaszéki elnök közbejött betegsége miatt kath. nagyimnasiunai igazgatótanár Balás Antal vezetése alatt Nagy Lajos és Gruber Mihály tanárokból, továbbá dr. Soos Kálmán és Jenei Albert iskolaszéki tagokból il-

letőleg gondnokból áll. Az első napon jelentkezett mintegy 30—40 gyermek közül megvizsgáltatott 8, s felvételtett 4, a többi négy túlfatalság és a kellő előtanulmányok hiánya miatt a felvételre alkalmasnak nem találtatott. E sorok írójának alkalmá volt észlelni azt: hogy a városi szülők tévfogalommal bírnak a polgári iskola feladatáról és más tanintézetek irányában állásáról, s ugy korra mint a szükséges tanulmányi alapra nézve nem minősített gyermekeiket öhajtanák a polgári iskolába beadni; bolott a nem alkalmas fiaknak felvétele nem csak képzettebb osztálytársaira lenne tetemesen hátrányos, de önmagokra nézve is a legnagyobb mérvben káros és czéltévesztő volna, mert a polgári iskola első osztályában sikeres haladás is már 4 elemi osztály elvégzését feltételezvé, az ugyszólva 5-ik osztálynak tekinthető. Azonban a kíméletes felvilágosítás ugy látszik nem épen siker nélkül, s a kezdet legelső nehézségeit már szerencsésen leküzdve polgári iskolánk ügye mielőbb teljesen rendben leend. A tankönyvek és tanszerek is részben már megérkeztek, s a bebutorozás és felszerelés is halad, s egy pár nap alatt teljesen bész fejezve.

— (A m.-vásárhelyi kir. törvényszék) tagjainak nagyobb része mult decz. 31-én tette le a hivatalos esküt. Teup a segéd-és kezelőszemélyzet is föleskettetett. Törvényszékünk tehát már volna csak az ügykezelés mielőbbi megkezdése az, mi a halomra felgyűlt és függő perek mielőbbi lejártatása érdekében föltette kívánatos.

X. Közlemény. Székely vértanuk: Török, Horvát és Gálfi szoborügyre adakoztak:

a) Kézdí-Vásárhelyről beküldött íveken:

Könczei Albert 1 frt, Szentiványi István 1 ft, Cserrei János 1 frt, özvegy Zathureczky Ferencné 1 ft, Benkő Pál főbíró és Pap András, együtt. 1 frt, Kovács Ferenc 50 kr, 4 névtelen 80 kr, Tóth Samu 1 ft, 2 névtelen 60 kr, Csizsár Dávid 10 kr, Csizsár Sándor 10 kr, Bouthos János 10 kr, Jancsó János 50 kr, Vén Ádám 10 kr, Kovács György 10 kr, Kovács Áron 10 kr, Kovács János 20 kr, Málnási Kristóf 20 kr, if. Nagy Sándor 10 kr, Keresztes István 50 kr, Popovics József 20 kr, Veress Aloiz 10 kr, Nagy Sámuel 1 ft, Ured István 1 ft, Nagel Dani 1 ft, Fülep Jozsiás 30 kr, Nagy Dénes 50 kr, Balogh Sándor 50 kr, Nagy Czecczilia 50 kr, Kovács Dani 50 kr, ifj. Nagy Daniel 20 kr, ifj. Hegyesi Alajos 10 kr, együtt: 15 ft 90 kr.

b) Özvegy Czirják Antalné ivén Kolozsavárt: B. Bánfi Dánielné 5 frt, b. Kemény Istvánné 2 ft, Bernát Béla 5 ft, Szász Gerő 2 ft, Bíró Pál törv.-széki elnök 2 ft, Keszérü Mózés 5 ft, Ürmösi Samuné 2 ft, Simén Domokos 1 ft, özvegy dr. Patakiné 1 ft, Kriza Jánosné 2 ft, Nagy Lajosné 1 ft, gr. Teleki Jánosné 3 ft, Simon Elekné 5 ft, Lakatos Otto 2 ft, Taufner Ferenc 2 ft, Filep Samu 2 ft, Ugron Juli 1 ft, K. Horváth János 3 ft, Makoldiné 1 ft, Knausz Antalné 2 ft, Lönhárd Ferenc 2 ft, Akontz János 1 ft, Biasini Domokosné 2 ft, Brenesán Sándorné 1 ft, gr. Teleki Sándor 5 ft, Palaki Sándor 1 ft, öv. Czirják Antalné 5 ft, Lugosi József 10 frt. Borsos Károlyné 1 ft, együtt: 77 forint.

c) Marosvásárhelyi kerekesczéh 3 frt.

d) Marosvásárhelyi cipész-czéh 3 frt, és így a fennebbiekekkel összesen: 1248 frt 94 kr. van a m.-vásárhelyi takarékpénztárnál kamatolás végett elhelyezve.

M.-Vásárhely, 1871 dec. 28-án.

Kovács Áron, Hints if. Dani, szoborügyi alelnök, szoborügyi pénztárnok.

— (A városunkban) kártyajátékosokat) nem csak kény baj fejezgeri, ugyanis a városi képviselőtestületnek egyik közelebbi gyűlésében nem kevesebbről volt szó, mint arról, hogy jövőben a köztetazák és piac kényszerseprettésére szoritandó czellengők közé, az urfi-czellengők, jelesen az éjjeli dorbézolók és ismert kártyajátékosok is beleértessenek. Valóban sajátságos kura lenne ez a hamis és házsiárd kártyázás megszorítására nézve.

— (Születések és halálozások az 1871-ik évben.) A csak pár nap előtt bezárt mult évben a helyi reformált egyház kebelében megkereszteltetett: 268 újszülött s így 21-el több keresztelés történt, mint a megelőző 1870-ik évben (t. i. 247). Nemre nézve a 268-ból 125 fiu, 143 pedig leánygyermek, s így a szépnem 18 egyénnel gazdagabb gyarapodást tanusított a fiakhoz képest. A halálozást illetőleg ugyancsak a nevezett hitfelekezetbeliek közül a mult 1871-ik évben 240 egyén temettetett el, s így 29-el több, mint 1870-ben; ezek közül finemű volt 126, nő pedig 114; tehát a finemre nézve nem csak a születési számarány, hanem még a halálozás is mostohább volt ez évben. A két nem párhuzamos egyenjoguságban részesül a családi élet alapításánál; a mult évben a házasság rózsá-lánczát 83 pár vette fel, eszerint 3 párral kevesebb, mint az azt megelőző évben.

— (Kórházi statisztika.) A helyi országos kórházban az 1870-ik évről beteg maradt: 56. Az 1871-ik évben fölvétetett 756. Szembetegségben szenvedett 46. Összesen: 858. Ezekből meggyógyult 701. Néma javulás után vagy gyógyíthatatlanság miatt elbocsáttatott 12. Meghalt 68. 1872 jan. 1-én a kórházban maradt 77. Összesen: 858.

Bécs. Deczember 28-án. Ő felsége a császár ma személyesen nyitá meg a birodalmitanács üléseit. Megnyitó beszéde elején aziránti fájdalmit nyilvánítá, hogy nem sikerült a belbékét helyreállítani.

Azután a sürgős teendőket sorolá elő.

A „Neue Freue Presse” „Boldogságot jéslő eseménynek” tekinti a remek megnyitó beszédet.

Ugyan ez napon a birodalmitanács Hopfent elnökke választotta.

29-én az alsóház megválasztá a törvénykezési igazoló-felirási és pénzügyi bizottságokat.

Smolka letette az esküt.

A fesóház is megválasztá bizottságait.

## KÜLFÖLD.

Poroszország. A porosz pénzügyminiszter Camphausen „adóreform“-ja, melyet közelebből terjesztett a porosz képviselőház elébe, rendkívüli hatást idézett elő az egész országban. Az említett „adóreform” uemes célja: az egyenes adót a vagyonos osztályra fektetni, s ezen adónemtől az alsóbb néprétegeit merőben mentesíteni.

5061,171 lenne a száma azoknak, kiket ezen mentesítés boldogitana.

(Camphausen hát, szerintünk, a második lenne, ki fényesen tanusitaná, hogy: a hideg érez mellett is doboghat melegen a szív a szenvedő emberiség iránt. Az első helyet Sally, a IV. Henrik miniszter-barátja tartja. Szerk.)

Franciaország. Páris, Dec. 23-án tartotta a francia társadalmi és politikai tudományok akademiája évi közgyűlését Jules Simon elnöklése alatt. Jules Simon jobbán az ősz Mignet, balján Janet tanár foglalt helyet. A társadalmi osztály 1869-iki díját Leroy Beaulieu párisi ügyvéd nyerte ily czimű munkával: „Az iparnál alkalmazott nők nevelése- és fizetéséről.”

Páris, decz. 24-én. A szép művészetek academiája ma tartotta évi ülését, mely alkalommal Mignet dícsérő beszédet tartott lord Brougham felett.

Versailles, deczember 26-án. A nemzetgyűlésben Pascal Duprat, a ház Quaastora Baze interpellációja következtében, ugy nyilatkozott, hogy az orleansi hercegek Thiersnek nem csak az iránt tettek fogadást, hogy nem fogják helyüket a nemzetgyűlésben elfoglalni, hanem az iránt is, hogy képviselői mandatumokat visszaadandják. S ha Thiers ezen fogadástétel alól a hercegeket fel nem mentette, ök és képviselői helyüket mégis elfoglalják, akkor és az által Felonia bünébe esnek.

(Az orleansi hercegek, a mint tudjuk, december 28-án a nemzetgyűlésben elfoglalták képviselői helyöket. Szerk.)

Páris, dec. 28-án. Drouyn de Lhuys ujra megválasztatott a francia magyar bank elnökévé. A felügyelő bizottmányban az osztrák-magyar czégek közül a franco-bank és a magyar földhitelintézet van.

## VEGYES.

— (Marosszéken) a közelebbi évek alatt 112 községben 59 hold 753 ölnyi földterület szakítottatott ki fa- és gyümölcsiskolák felállítására. Ez ügyről elmondhatni, hogy Marosszék területén kellőleg karoltatott fel.

— (Brassó városának), mint a lapokból olvasuk, ez évben 44 ezer ft deficitje leend. Híla az Ég jóvoltának, a mi szülővárosnak még nem haladott, s valószínűleg nem is fog haladni mostanság a modern civilizációban annyira, hogy korunk adósságinálási kulturkövetelményének hódolva, a fényesebb s nagyobb városokkal e téren versenyre szállai kedve volna.

— (Honvédtiszti évdíjak). A m. kir. honvédség tisztikarának fizetése a közös hadseregbelivel egyenlővé tétetvén, jannártól kezdve a főtisztek következő évdíjakban részesülnek. A honvédezredek 3000 frtot, az alazredek 2108 frtot, az őrnagyok 1400 frtot kapnak. Ellenben a lőartás az említett tiszteknél, gyalogságnál 3-ról 2-re, a lovasságnál 5-ről 4-re szállittatik.

— (A kolozsvári nemzeti színház) intendánsul b. Huszár Károly választott meg a színházi választmánynak mult hó 26-kán tartott gyűlésében. A felelős intendáns működését a jövő év első napján kezdi meg. Évi fizetése 1200 frt és egy szabad páholy. (Valjon nevezett színházi intendáns ugyanazon személy-e azon b. Huszár Károly századossal, kit legközelebből a király a m. kir. koronaórság parancsnokául nevezett ki? Szerk.)

— (Reményi Ede.) hegedű művész Fáy Gizella k. a.-t, Fáy Antal országosan ismert zenész leányát jegyezte el.

— (Rablás.) A mint a lapokból olvassuk Sz.-Bégen környékén a posta talyiga kocsisát egy gonosztevő fölkeréte, hogy őt, vakot szállítsa Beszterezéig. Darab ideig csendesen utaztak, egyszerre azonban felugrott az állítólagos vak és olyat ütött botjával a kocsisra, hogy az eszméletlenül bukkott alá. Mielőtt magához tért volna, a suhancz a postát kirabolta és eltűnt.

— (Első polgári házasság Galicziában. Krakóban mult hó 21-én kötöttetett az első polgári házasság egy keresztény és egy odaváló tekintélyes zsidó ügyvéd leánya közt.

— (Samil, a kaukazusi) hős családja, mint egy orosz lap írja, legközelebb Koastantinápolyban készül letelepedni; egy fia azonban valószínűleg az, a ki az orosz hadseregben szolgál, ezen birodalom alattvalója akarván maradni, engedélyért folyamodott a pétérvári kormányhoz, hogy orosz hangzásu „Samylev” előnevet viselhessen.

— (Szakirodalom) Molnár Aladártól igen érdekes füzet jeient meg „Gazgazági népoktatás” czim alatt a haziban és külföldön szerzett tapasztalatok alapján. A

